

Bogumiła Warząchowska

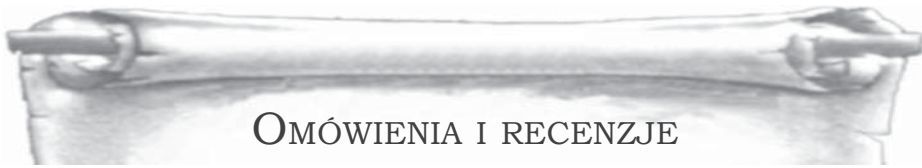
"Nowa Biblioteka. New Library",
Czasopismo Koła Naukowego
Bibliotekoznawców Uniwersytetu
Śląskiego", 1998-2001 ; "Nowa
Biblioteka. New Library"... :
[recenzja]

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 1/1, 117-121

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OMÓWIENIA I RECENZJE

Bogumiła Warząchowska
Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

„Nowa Biblioteka. New Library. Czasopismo Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Śląskiego”. 1998–2001. – ISSN 1505-4195

„Nowa Biblioteka. New Library. Zeszyty Monograficzne Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Śląskiego”. 2010–2011. – ISSN 1505-4195

Koło Naukowe Bibliotekoznawców działające przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej na Wydziale Filologicznym zaczęło wydawać od 1998 roku czasopismo „Nowa Biblioteka”. Ogłaszane na jego łamach prace dokumentują aktywność naukową studentów i ich zainteresowanie pracą badawczą; do współpracy zaproszono także pracowników naukowych i środowisko bibliotekarzy Uniwersytetu Śląskiego. Pismo zaistniało w dwóch edycjach. Pierwsza obejmuje lata 1998–2001, druga ukazuje się od roku 2010 do chwili obecnej. Zespół redakcyjny pierwszej edycji tworzyli Diana Pietruch-Reizes – redaktor naczelna, Anna Górny – sekretarz redakcji oraz Beata Matysek i Mariusz Tomaszewski – członkowie redakcji. W zamierzeniu wydawcy miał to być półrocznik, jednak tylko w pierwszym roku ukazały się dwa oddzielne numery; w następnych latach zeszyty były łączone. W 2001 roku planowano ponownie wydać dwa oddzielne tomy, jednak opublikowano tylko jeden zeszyt, po czym na kilka lat zapanowała cisza wydawnicza.

Strukturę „Nowej Biblioteki” w latach 1998–2001 tworzyły działy: *Artykuły i komunikaty, Miscellanea, Materiały, Sprawozdania, Bliskie spotkania z..., Recenzje i omówienia, Anegdota ze świata książek i bibliotekarzy oraz Książka w poezji i nie tylko.*

W pierwszym zeszycie omówiono zagadnienia informacji prawniczej i zajęto się problematyką automatyzacji bibliotek, m.in. zaprezentowano VTLS – jeden spośród kilku obecnych na rynku polskim zintegrowanych systemów bibliotecznych. Sporo miejsca poświęcono rozważaniom na temat współczesnego bibliotekoznawstwa polskiego, skupiono się zwłaszcza na problemach miejsca biblioteki w nowej rzeczywistości kraju po roku 1989, ochronie zbiorów bibliotecznych, kształceniu bibliotekarzy oraz historii książki i bibliotek. Praktycznemu wykorzystaniu przez biblioteki miało służyć analityczno-syntetyczne

opracowanie, dotyczące bibliotek polskich w Internecie, z bogatym wykazem adresów poszczególnych placówek bibliotecznych. W dziale Recenzje i omówienia polecono dwie książki, przybliżając ich treść i zachęcając do nabycia. W grupie sprawozdań na uwagę zasługuje prezentacja Studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców z wyszczególnieniem zakresu prac czterech podstawowych sekcji – Bibliologicznej, Czytelnictwa, Informacji Naukowej i Edytorskiej. Zeszyt zamykają anegdota ze świata książek i bibliotekarzy, uzupełnione wymownymi ekslibrisami komponującymi się z zamieszczonym tekstem.

W drugim zeszycie „Nowej Biblioteki” z 1998 roku na *Artykuły i komunikaty* składają się dwa teksty. Pierwszy z nich przedstawia informatyzację w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zielonej Górze, natomiast drugi omawia problematykę przysposobienia bibliotecznego w szkole wyższej; tekst istotny zwłaszcza, że zajęcia tego typu coraz częściej są pomijane w siatce dydaktycznej studiów uniwersyteckich. W dziale *Materiały* zamieszczono obszerny przegląd wystąpień na Ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych Bibliotekoznawców w Katowicach. Tematem konferencji były odniesienia do tradycji i nowoczesności w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej. Zgodnie z przyjętym programem przedstawione materiały to omówienie średniowiecznych rękopisów, badań proveniencyjnych i typograficznych oraz zagadnień współczesnego bibliotekarstwa i informacji naukowej. W *Sprawozdaniach* omówiono ogólnopolską konferencję studenckich kół naukowych na temat regionalnej działalności bibliotek, a w dziale *Recenzje* zamieszczono informację o dwóch pozycjach książkowych. Zeszyt drugi zamyka dział *Książka w poezji i nie tylko*, w którym przedstawiono aforyzmy i refleksje o bibliotekach i bibliotekarzach.

W 1999 roku ukazał się zeszyt łączony nr 1/2 poświęcony głównie mediom, multimediom i hipermediom; opublikowane teksty przybliżają definicje tych pojęć, ich klasyfikację oraz zastosowanie w edukacji i w przekazywaniu informacji, a także omawiają miejsce informacji biznesowej w piśmiennictwie polskim. *Materiały* zawierają relację z obchodów pięćdziesięciolecia działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Trzebini, przegląd piśmiennictwa o bibliotekach bankowych oraz prezentację Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie jako przedsięwzięcia wydawniczego w systemie komunikacji społecznej. W *Sprawozdaniach* natomiast zamieszczono sprawozdanie z wycieczki naukowej do Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych. Interesujący temat poruszono w dziale *Bliskie spotkania z...* – o bibliotece uniwersyteckiej u progu XXI wieku rozmawiają studentki bibliotekoznawstwa i informacji naukowej z Wandą Dziadkiewicz – dyrektorem Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, placówki, która od chwili utworzenia Uniwersytetu nie mogła doczekać się własnego budynku, a mimo trudności lokalowych rozwijała się prężnie. W omawianym zeszycie zrecenzowano jedną książkę, a w *Anegdotach ze świata książek* zamieszczono hymny do książki.

W 2000 roku ponownie wydano zeszyt łączony. Na *Artykuły i komunikaty* złożyły się prace dotyczące nowoczesnych nośników informacji, które usprawniają i zaspokajają potrzeby środowiska akademickiego, prezentacje bibliotek specjalistycznych, m.in. Biblioteki Narodowego Banku Polskiego i Biblioteki Caritas, omówienia sposobu gromadzenia darów w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego oraz retrokonwersji katalogów w bibliotekach Górnego Śląska, a także rozpoznanie potrzeb użytkowników informacji biznesowej. W tym zeszycie miejsce dotychczasowych *Materiałów* zajęły *Miscellanea*, a w nich dzieje kart pocztowych – ich gromadzenie, przechowywanie, wartość użytkowa i artystyczna. *Sprawozdania* relacjonują historię bibliotekoznawczych kół naukowych, ich pracę, udział w konferencjach, sesjach i sympozjach. *Recenzje* przybliżają treść kolejnych pozycji książkowych ukazujących się na rynku księgarskim, a *Anegdoty ze świata książek* zachęcają do zainteresowania się legendami o „molach książkowych”.

W 2001 roku planowano wydać dwa oddzielne numery. Zeszyt pierwszy przybliży dzieje książek i bibliotek rozsianych na kresach wschodnich zarówno w części przeznaczonych na *Artykuły i komunikaty* jak również w dziale *Miscellanea*. Podobną tematykę kresową poruszają sprawozdania z pobytu studentów Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ w bibliotekach ziemi lwowskiej, a także ukazujące obszary współpracy z podobnymi placówkami na Śląsku. Zamieszczona w tomie recenzja także dotyczy literatury związanej z kresami. Po tak obszernym monograficznym zeszycie, bogatym w treści historyczno-bibliologiczne, nastąpiła długa, niespodziewana przerwa w wydawaniu pisma, która trwała około 10 lat.

Wznowienie „Nowej Biblioteki” nastąpiło w 2010 roku na prośbę studentów Sekcji Bibliograficznej KNB, którzy pragnęli zamieszczać wyniki swoich propedeutycznych badań naukowych w periodyku akademickim. Aktywność naukowo-badawcza studentów wspierana przez opiekunkę Koła dr Agnieszkę Bajor oraz przychylność Dyrektora Instytutu Prof. dr hab. Elżbiety Gondek sprawiła, że nowa edycja pisma rokowała pomyślny start. Reaktywowanie „Nowej Biblioteki” wiązało się z powołaniem Rady Naukowej. Tworzą ją samodzielni pracownicy Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, którzy sprawują merytoryczną opiekę nad jakością publikowanych artykułów. W skład Rady Naukowej weszli: prof. dr hab. Elżbieta Gondek, prof. UŚ dr hab. Mariola Jarczykowa (obecnie Zakład Historii Literatury Baroku i Dawnej Książki) i dr hab. Diana Pietruch-Reizes (obecnie pracownik Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Utworzono nowy zespół redakcyjny, który podjął się niełatwego zadania – nie tylko reaktywacji zawieszzonego na pewien czas pisma, ale także wydawania periodyku, w którym prezentowane materiały będą recenzowane. Redakcję powołano z pracowników i studentów Instytutu Biblioteko-

znawstwa związanych z Kołem Naukowym. Redaktorem naczelnym została dr Agnieszka Bajor – opiekun Koła Naukowego Bibliotekoznawców, która rozpoczęła pracę redakcyjną z dr Izabelą Swobodą i Dominiką Paleczną – sekretarzem redakcji. W 2011 roku Dominikę Paleczną na stanowisku sekretarza zastąpiła dr Agnieszka Łakomy; w skład Redakcji weszli również mgr Małgorzata Caban i dr Jacek Tomaszczyk.

W nowej edycji zmieniono podtytuł na „Zeszyty Monograficzne Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Śląskiego” i zaplanowano zeszyty tematyczne. Zmieniono też strukturę stałych działów, ograniczając je do *Artykułów i komunikatów*, *Materiałów*, *Sprawozdań*, *Recenzji i omówień* oraz *Wydarzeń*. Uległ również zmianie układ graficzny strony tytułowej a barwa okładki przybrała bardziej wyrazisty granatowy kolor. W planach redakcyjnych czasopismo ma być recenzowane, ukazywać się regularnie jako półrocznik o charakterze monograficznym.

Pierwszy zeszyt za 2010 zatytułowano *Użytkownik w erze informacji*. W dziale *Artykuły i komunikaty* zamieszczono osiem specjalistycznych opracowań, poczynając od omówienia katalogów bibliotecznych nowej generacji, poprzez związki informacji naukowej z innymi naukami, a zwłaszcza z ekonomią, dalej zaprezentowano możliwości selekcjonowania informacji w procesie wyszukiwawczym oraz ochronę własności intelektualnej. Kolejne artykuły dotyczą bibliotek specjalistycznych zwłaszcza dla dzieci niewidomych i niedowidzących oraz wykorzystania zbiorów bibliotecznych przez seniorów i ich udziału w życiu kulturalno-oświatowym oraz aktywności w społeczeństwie z informatyzowanym. W *Sprawozdaniach* znalazły się omówienia z ogólnopolskich konferencji studenckich i relacje z XXI i XXII Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych. W omawianym zeszycie zrecenzowano cztery pozycje bibliologiczne, a w *Wydarzeniach* informowano o Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania w Uniwersytecie Warszawskim oraz o otwarciu pierwszego polskiego repozytorium uniwersyteckiego – Adam Mickiewicz University Repository.

Z dziejów bibliologii... to tytuł drugiego zeszytu z 2010 roku zawierającego artykuły w ujęciu historycznym. Na jego łamach omówiono sylwetki dziewiętnastowiecznych bibliotekarzy, edytorów, twórców informacji naukowej oraz ich następców – pionierów Internetu. Scharakteryzowano działalność Towarzystwa National Geographic w Polsce, a także przedstawiono źródła informacji o książkach i bibliotekach w wybranych czasopismach. W dziale *Materiały* znalazła się obszerna dokumentacja dorobku naukowo-badawczego bibliotekarzy Uniwersytetu Śląskiego. Sprawozdania tradycyjnie zamieszczają relacje z ogólnopolskich konferencji kół naukowych, a recenzje zachęcają do sięgnięcia po najnowsze bestsellery książkowe z dziedziny bibliotekarstwa współczesnego.

Tematyka pierwszego numeru „Nowej Biblioteki” z 2011 roku oscyluje wokół *Historii Bibliotek*. Zgodnie z podanym tytułem zeszytu zaprezentowano biblioteki starożytne, następnie omówiono wybrane kolekcje: historyczne

w księgozbiorze Biblioteki Jagiellońskiej i artystyczne – w Bibliotece Śląskiej. Z okresu międzywojennego przedstawiono organizację pracy Towarzystwa Czytelń Ludowych w województwie śląskim oraz działalność Biblioteki Instytutu Pedagogicznego w Katowicach. Z zagadnień bardziej współczesnych warto poznać dzieje Biblioteki Studium Wojskowego Uniwersytetu Śląskiego oraz Biblioteki Wydziału Filologicznego w Uniwersytecie Śląskim, a także zaznajomić się z zakresem wykonywanych prac i charakterem gromadzonego materiału w Bibliotece Muzeum Śląskiego w Katowicach.

Sprawozdania przybliżają szerokie spektrum konferencji, sympozjów i szkoleń z udziałem studentów i pracowników Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Recenzowana książka, to również materiały pokonferencyjne związane z ochroną informacji niejawnych, biznesowych i danych osobowych. Dział *Wydarzenia* zarejestrował jedenaście faktów z życia bibliotecznego, które warto poznać, omówić i upublicznić.

Kultura czytelnicza to tematyka zeszytu drugiego z 2011 roku. Omówiono w nim korzyści płynące z głośnego czytania dzieciom, jak również przedstawiono wartości płynące z obcowania dziecka z książką. Podkreślono znaczenie Internetu w popularyzowaniu czytelnictwa wśród młodego odbiorcy literatury, ale jednocześnie zaakcentowano i doceniono wartość książki drukowanej. Zaprezentowano ofertę wydawniczą skierowaną do młodego odbiorcy oraz podjęto próbę przedstawienia rynku wydawniczego książki katolickiej. W dziale *Materiały* znalazły się publikacje członków Koła Naukowego Bibliotekoznawców działającego przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego jako źródło informacji o pracy i działalności Koła, a też jako pewna forma zainteresowań naukowych i czytelniczych studentów. *Sprawozdania* uzupełniają temat przewodni pisma relacjami z konferencji o znaczeniu biblioteki w środowisku społecznym, potrzebach użytkowników i roli bibliotekarza. W dziale *Recenzji* omówiono trzy najnowsze pozycje książkowe dotyczące bibliometrycznej analizy czasopism, informacji w Internecie oraz usprawnienia pracy w bibliotece szkolnej dzięki nowym podstawom programowym. Zeszyt zamyka prezentacja kilkunastu wydarzeń, które informują o bieżących dokonaniach na polu nauki, kultury, różnych typów bibliotek w środowisku lokalnym i ogólnopolskim.

Z formalnego punktu widzenia „Nowa Biblioteka” ukazuje się już piętnaście lat, ale faktycznie, na rynku wydawniczym zaistniała od dwóch. Mimo niskiego nakładu, trafia do szerokiego kręgu odbiorców i cieszy się dużym zainteresowaniem. Należy pogratulować zespołowi redakcyjnemu pomysłowości w wychwytywaniu aktualnych tematów i wytrwałości w zbieraniu i dobieraniu stosownego materiału. Niebagatelną rzeczą jest umiejętne inspiracja młodych naukowców, zaszczepianie ducha twórczego myślenia i chęci dzielenia się swoimi przemyśleniami – właśnie to zespołowi redakcyjnemu udało się osiągnąć.